

נה א ב ג מ"י פ"ט מהל' שמיטה הל' כח [והכ"ט] סמג לאוין רעא טוש"ע ח"מ סימן סז סעי' לו:

יחד לו בית אפי' קיבל עליו אחריות
למחרת צפ"ק פסחים (דף א')
ומיהו צפ"ק קדושין (דף ט') גבי
קדשה במשכנו אחרים מדקדקת
ומימי' מדר' יצחק כרץ לומר דדוקא
במשכנו שלח בשעת הלואה
מקדשת בדפרכ' האומנין (ב"מ
שמע דלא מהי' דר' יצחק להחביי
באוקינן ולח' שפיר אלח' כשומר
אלמלא לא חשיב כשלו לגמרי א"כ

ואם אמר לו. לוי, לוי
אע"פ כן. איני חפץ

שייך האי טעמא אלא כשפודהו לשם
מזוה לשם זו חורבנו^ב

התם המחזיר חוב לחבירו
בשביעית יאמר לו משמט
אני את אמת לך אני את

שני לא דהא לשום בן חורין
פרקי רבן שמעון בן גמליאל
שמעוה לפרות את בני חורין
לאחר יאוש ולשום עבד ישת
לרבו ראשון ולא לרבו שני
ראשון נמי לא דהא לאחר יא
כלא ישתעבד ברהוקיה דאמר
שלא יהא כל אחד ואחד דאמר
מיתבי אמר להן רשב"ג כש
את העבדים בשלמא לאביי
לרבא דאמר לארר יאוש האי
לא היו ידע מאי קאמרי ר
היינו כשם אי לאחר יאוש
יארש ולרבו שני רבו שני
קשי ליה אי רבן ליה למעשה
שקנה את העובד כוכבים למש

אֶת־הַמַּחְזִיר חֹב לַחֲבִיר
לוֹ מִשְׁמַט אֲנִי וְאִם
הִימָנוּ שְׂנֵאֲמָר יְיָהּ דָּ
וְתֵלִי לִי עַד דְּאָמַר דָּ
נֹתָן לוֹ עַל־אֵל יֵאמֹר
אֵלֹא יֵאמֹר לוֹ שְׁלִי דָּ
אֲמַר לִיהּ תֵּלִי לִיהּ ג
בִּר מֵרְתָא דְהוּא אֲבִי
בִּר רַבָּה וְזוּי אִיתִּת
אֲמַר לִיהּ מִשְׁמַט אֲנִי
אֲבִי אֲשַׁכַּחִיהּ דְּהוּת
עֲצִיב מִר אֲמַר לִיהּ

אומר ר"ת דמהאי טעמא
נאמן אפי' בלא שבועה:

מִיָּדִי פְרוֹסְבּוֹל הִיָּה לָךְ

[illegible]

המהחזיר חוב לחזירו בשביעי
שביעית ואח"כ החזירו. ולא
לכריך למימר משמט אני דק
לריד. המלוה שיאמר לו מ

מ.ר. רצה לא הוה ציה
(א) מדרבנן מעיקרא דהוה

דאָוונ. ישראליס אַחרים:
: מַתְנִי' עֲצָד. כְּנַעֲנִי:

שנן צענים הרחשונים

צבד. וקס"ד לרבו ראשון
ומיילא: ולשום וצדד מל

מעבד 13: ישמעבד לרבו
ני לא קנה דמידע ידע

יה שצאי ביאוש למעשה
יחזק' ישראל ומז מיבוי ליה

זבים למעשה ידיו ונהי
פיק מינייה ביוכל אכל
עצד לעולם: מהם תקנו.
דהא כתיב לעיל מינייה מהם
ואמה וכתיב בתריה וגם
זים הגרים עמכם ולישתמו:
ולא

נו^(ט) אתם קונים מהם
ולא

לשם עבד ישתעבד לרבו שני שרבו ראשון ולא לרבו שני לרבו שני לא דהא מתעבד לרבו ראשון כדחזקיה דאמר חז"ל גייסות ומפקיע עצמו מיד רבו פ"י אמר שיתייאש ממנו רבו ואח"כ יברח מהו (מ"ר מצנז 3) וקי"ל אב"י ורבה הלכה כרבו גופיה מי קני ליה אין למעשה ידיו כ

וְכִי יִשְׁמַעְבֵּד חֶסֶד כִּי' (ב) וְרָאָה 7

שביעית פ"י מ"ח שנת
 ז'כ"ג. (גני' העמון
 חזק' חלק רב' ונש' ונש'
 ז"מ פ"ט מהל' שמיטה
 כה' כה' א' (נזהר'ש'ש'
 ז"א אמר ר"י אבנר וז"י
 ז"מ וז"י אלז' בטור וז"י
 ז"מ פ"ן משמע דהם
 ז"מ פס'ס אמר רב' חזק'
 ז"מ וז"י ולק' חס' לפשיט'
 ז"מ רב' ר' יהודה' (ד' ע"ג)
 ז"מ חולין' ד' מנחה' כ"ג
 ז"מ (מנחות' לו' ז"ב מ"א.)
 ז"מ כמזכות פס'ס'
 ז"מ (תוספתא' פ"ג)
 ז"מ (ינאמ' מ' וז"י)
 ז"מ (ינמות' מ"א.) (ע"ר)
 ז"מ (דברים' טו'א.)
 ז"מ רע' קדושת' חז' ח'
 ז"מ תד"ה משכב'.

וְזֶה דִּבְרֵי הַשְּׁמִטָּה
מוֹט כֹּל בַּעַל מְשֵׁה יָדוֹ
יִבֶּה חֵשֶׁב רַבְעֻדָּן לֹא

וְאֵת רַעְהוּ וְאֵת אֲחִיו
קָרָא שְׁמֹשֶׁה לֵּי:
דְּבָרִים טוֹבִים
וְגַם מִבְּנֵי הַתּוֹשָׁבִים
רַיִם עִמָּכֶם מִהֶם תִּקְנוּ
מִשְׁפָּחָתָם אֲשֶׁר עִמָּכֶם
שֶׁר הוֹלִידוּ בְּאַרְצְכֶם
יֵי לָכֶם לְאַחֲזָה:
וַיִּקְרָא כֹה מֵה

רש"י ד"ה אמר כו'
מהאי צורבא מרבנן:

וּלְיָכָא לְמִימַר גְּמִי
יִמְנַע וְלֹא פְרִיק שְׁהָרִי
וְיִתְחַסֵּד אִם דְּמִי שְׁדָרִי

[illegible]

י לא דהא לשם ב"ח
קיה לרבו ראשון נמי לא
למא מזמזני ולא חרבו

אע"פ שמן הדין הוא
זוור לרבו ראשון שהרי
נתייאש ממנו מ"מ מפני
קון העולם כדי שיפדוהו
א ישתקע ביד הגוים
ורו שאם פדאוהו לשם
ח שיחא ב"ח וכופין
רבו ראשון לשחררו
גם אתה אומר ישתעבד
בו ראשון (א) קסבר כשם
מצוה לפדות בני חורין

א) בבתי"ו קונה ישראל, (ט) סולין ס' סתדרין לד'; א) כ"ק סט. כ"ב קער. ממונות טו. סתדרין לא. לקמן טה. ז"מ לא; (מבניות דה.). ד) קדושין ע"ב: מ"ר סג: יבמות ט"ז ע"ב: מ"ר סג: א) גריות מז: ע"ש; ושם לפ"ט שמואל, ז) יבמות סו. לקמן מג; ח) ויקרא (כה); ט) קדושין כ"ג: כ"ד: י) (במדרב כא), (יב) בריה"בין קד,

תורה אור השלם

1. וישמעל הנבניני מלך ערב שבי הדגב בן קר ישראל ודרך האהר"ם וילקם בישאל וישב ממונ שבי: במדרב כא א וכל עבר איש מקנת כסף ומקנתו אתו אי יאכל בו: שמות יב מר

גליון הש"ס

גב' שדר לא גיטא דחוראת קסא יו סא ידא דלא היה כד כ"ר היה ע"ד מעשה סתנים אין כד עיר מלכא דהקשו ולספקיו דלף לא ענדא ממקנתה: כגול קרקע אס איני יטול לטולא דגיינים איי להקדש כדלמא כפ"ק דמעטא (ז) גבי ממונא וא"כ היאן יטול לשמירא ועי: תר"ח ב"ן השמחר ובי התם ב"ן דאין הויזש"ס ע"י נשמות מהרי"י ג'ת' לי כלל ד סימן ט:

נהגות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה בחוקה ובי ולא ככסף (חוקה) כסף ובי"א חזקין לא ככסף ב"ח בחוקה ונע"י נהגות מהרש"ס בהגות:

מוסף רש"י

עמון ומואב שחרו בסחורין. עיי סחורין עמון ארסם לישאל. נחנאל כתיב (במדבר כה) כי חשנון עיר סחורין מלך האמורי הו' וכולא נחנאל מואב ג'ר' ועמון מפורס נחנאל בני גד ככסף הישע (יג) ויהי להם הנגול עיר וכל ארץ הגנגד וח"י ערי בני עמון, קסא חשיב ואלו, ומכ"ה וקסא סחור מלכות סחורין, אלמא סחור כמלך ארץ בני עמון, ועד מלתי נחנל בני עמון שאלמ' נחנל'י יפתח (שפיטס) (יח) כי לקח ישראל את ארצי מלחטין ועד היקין, אלמא ארץ בני עמון ארץ וס' סחורין כסביה, דמכניז בני וישע את ארצי מלחטין ועד היקין, אלמא לקחו כלם (מסכתין טו.) חצ"י מועד. נחנל פשוט (חצ"י קנא). וצדיק. מתכסף גיטין (גד). ואריאה אחורנה. גדיני ממונות גיט' מסחורין (ג). שנתקין גיט' מתקוסין נחנל שער רחיה לסחור מלחטין, נחנל'שנה הלכה כמחנה ומוחטין אין הלכה כמחנה (ב"מ דח.) ואינו צריך שן שחרור. ל"ה מותר בישלאל (קדושין טו.)

מוסף תוספות

א. משמע בדענין אחר לא קני. מוס' הל"ש. ב. בכסף,

דבתיב ב"י "מספס מקנתו". מוס' הל"ש. ד. ריש "מיד עמיתך" בכסף, הא. מוס' הל"ש. T. שקנאו הגוי כמה ששכאו ויהי כבוש חתת ידו בשעה שנתאיאשו הבבליים דומיא דעמון ומואב שחרו בסחורין. מוס' הל"ש. ה. חוקה דכבוש דחור קנין. מוס' הל"ש. ו. בלאו הכי. מוס' הל"ש. ז. דמקין פלוגתיהו לאחור יאוש. היקין. אן כרש"ב"ג כבדאל ין, ואפי' לשם עבד ישתעבד לרבו רשעא, ואת אי' כרש"ב"ג כבדאל ין, אן גלש אמהותא פרקנהו ניהלך. כרש"ב"ג. ח. אלמא מן היקין היו רוצין להחזיר לו וגם לפרש"י גיטא דלרנבן לא היו נותנין לו מתנה. מוס' הל"ש. ט. דמקין פלוגתיהו בלפני יאוש, אבל לאחור יאוש לכר"ב אפי' לשם עבד לא ישתעבד בו לא רבו ראשון ולא רבו שני, דמישעת זרע עבד בעצמו רצא לחירות ישראל גמור הוא ואפי' שן שחרור אינו צריך. אבל. כרש"ב. י. דמקין פלוגתיהו בלאחור יאוש ואפי' לשם עבד ישתעבד לרבו שני. כרש"ב. יא. ואפי' פדאו לשם בן חורין לא הייל לשחרור בלאו שנ רבו שני וביקין ואלו פדאו לשם עבדות ישתעבד בה רבו שני אי' לרבו שני היתה וואו הוא שבוציא לחירות ויהיה צריכה גט חירות ממנו. כרש"ב. יב. וכי אמרי' מצוה לקיים דברי המת לעבור עשה שבתורה. כרש"ב. יג. שכ"ב פקע ממנה שבער. מוס' הל"ש. ועי' בעניול ע' מהרש"ס סוף אות 1, (גלי דכ"י מוס' הל"ש) אין לך נפשי' נחמ'ס. יד. מצות רבו דרתיב לא תהור ורבו.

לאבי דמקין לה לפני יאוש את לאחור יאוש אלא לרבא דמקין לה לאחור יאוש ואפי' ישתעבד לרבו ראשון ק"י יוחנן אדרי' יוחנן. ומהדר אמר לך רב טעמא מני' משום דחוקה בורח שאני השתא לקטלא מכ' נפשיה אפולי נפשיה לגייסות: (ל) אמר אביי אי לאו דאמר בר יהודה כל המשחרר עבדו עובר במשחרר ביבנא אמר כי ר' יהודה מירושם איסורא:

ולא הס קונים.
את אחד מכס:
לגופו.
שיהא לךך הימנו גט או

אס יברח ממנו
ומיגריי מותר בבת ישראל שאין גופו קניי לחצרו:
עובד כוכבים קונה ישראל
למעשה דיוו שנאמר וכי תשיג יד גר וגו' או לעקר משפחת גר (ויקרא כה):
ס"מ.
דעובד כוכבים קונה חצרו:

בכספא.
דומיא דעובד כוכבים קונה ישראל בכסף דכתיב מסכף מקנתי^(א) בעצרי הנמכר לעובד כוכבים וקניית עובד כוכבים בעובד כוכבים הא לפת ליה מקניית עובד כוכבים בישלאל:
בחוקה.
כגון שנאי שהחזיק בו וקנאו בחוקת יאוש כשהפקירו רבו כשנתיאלס הימנו (ולא בכסף) ^(ב) חוקה שעבד כעניי נקנה בו היינו חוקה של עבדות הלכיהו הענילו הרמיהו לרבו דתנ"י בהאשה נקנית (קדושין כג:) נהי דישלאל קני ליה לעובד כוכבים בחוקה דליתקוש עבדים לקרקעות^(ג) אכל עובד כוכבים לא קני קרקע בחוקה כישלאל אלא כל קניינו בכסף:
עמון ומואב טהרו נסחורין.
אלמא עובד כוכבים קונה מחצירו קרקע בחוקה. והאי עבד נמי כיון דלפקריה ישראל ביאוש קנה עמון אשכחן עובד כוכבים בחוקה:
טהרו נסחורין.
דכתיב (דברים ז) אל תלך את מואב וכן בני עמון אל תלורס (סס) וכתיב (במדבר כה) כי חשנון עיר סחורין וגו' אלמא טהר מואב נסחורין עבדי עמון אשכחן כיפתח (שפיטס יח) שאמרו לו מלכאי בני עמון כי לקח ישראל את ארצי בעלותו ממלכ'ס מחרטין ועד היצוק ואשכחן כשכבשו את ארץ סחורין וירש את ארצו מלחטין ע"י ביוק וגו'^(ד) אלמא מצני עמון כבשה וידורו ישראל וכבשו מיניה וטהרה להם עד יול אלמא קנייה בחוקה:
עובד כוכבים מישלאל מנלן.
כגון עבד זה דשיך נחמא^(ה) **וישע ממנו שני.**
מדקרי ליה שני דדייה ש"מ קנייה בחוקה:
מן האסורין
עבד כעניי של ישראל שנשנה וזרע מן האסורין של עובדי כוכבים:
יאלס ליוצרו.
להשתמעד לרבו עוד:
ומוכב לו גט.
למחירו בנת ישראל:
אי"ר יוחנן ג' מן מקוס ב'.
וקסאי דר' יוחנן אדרי':
לקטלא מסר נפשי.
כדי ללאת מידי גייסות שחרי בורח מן האסורין וידע שאס ישיגויה יסרג:
ואינסה.
דפרקו לשום אמהתא:
סבור.
דלא נתיאלס מר שמואל הימנה:
יאוש.
הוי הפקר:
איש.
יטירא הוא:
סרמודאל.
עובד כוכבים היה ממחרד:
שלחו ליה לדידי.
לר' אבה:
אי דמנו פרקי לה.
שמואל מר כוכבים רוצה למתה דמניס:
למה לי גיטא דחירותא.
יפדוה לו לשם עבדות:
מאי הוי.
היר כבושה היא ציד העובד כוכבים:
חצורי מחצרי.
לשם העיר הכהדי ופרקי לה אכל לשם עבדות לא היו רוצין לפדוה לו דלית לסו דר"ש **[ב:] מיוסולא בלפיה.**
מפני שיגלה לכל ששפחת ישראל הימה:
ומפיקין ב'.
ותנה דכדי פדושה:
ואמר מר.
נחמ'ס ע"י ר' (ד' יד) **נעשה.**
לעולם כהס מעבדו (ויקרא כה):
וכפס לה גיטא דחירות'.
ונכסי לה ישראל ומינטר לה:

ויכפו

השולח פרק רביעי גיטין

לח.

אבל בחוקה א"א.
פ"י בקונטרס חוקה של עבדות כגון הלנציו הענילו והרמיהו לרבו כדמתיא כפ"ק דקדושין (דף כג:) וקשה דאפילו ישראל מישלאל לא קני עבד עצרי אלא בכסף ושטר כדלמאר כפ"ק דקדושין (דף ד:) כ"ש עובד כוכבים ועוד דלמך הכסא אשכחן עבדי הנמכר לעובד כוכבים הואיל וכל קניינו של עובד כוכבים בכסף^א וספ"מ הואיל וכל קניינו של עובד כוכבים עני'^ב אכל בעלמא קניינו של עובד כוכבים בחוקה נמשכה לר' יוחנן דקי"ל כותימה לגבי ריש לקיש וכיון דלמך ר' יוחנן דבר מורה מעות קוונט א"י^ג לעובד כוכבים נמשכה כדמוכח כפ"צ דעכויות (דף יג.) אלא לך לפסד דהלכ בחוקה (ג) על כעס מלחמה אכיי"ל וכו' פר"י:
עמון ומואב טהרו נסחורין.
וכי היכי דקני ארס בחוקה:

קנו נמי גופס בחוקה:

דבתיב וישע ממנו שבי.
ושא"מ למי לא השמא הא דעמא ומואב טהרו נסחורין השמא עובד כוכבים ישראל קני עובד כוכבים לעוב' כוכבים לא כל שכן וי"ל דמוישע ממנו שבי לא הוה לפסיון מיהיה שום קניין אי לאו דאשכחן דטהריה^א ולכ"י מייתי קטיל מדריש לקיש דמוישע ממנו שבי לחודיה לא הוה ידעינן ומיהו^ב אי'לטריקן לחמיו לאשמועינן דלא קניי גופו:

ואיניהו עבדו רפני יאוש הוה.
מימה דלמא ידעי שפיר דלחמר יאוש הוה וסכרי כרצא דלעיל^א ולמאי דפרסישנא^ב דלרנא מודה כרש"ג לרנא דלשם עבד ישראל לרבו שני יוחא דאי"ר הימה שלסא ולא מסתגר שהיו צאים למתה לו במתנה^ג:
אלא אפי' גיטא דחירותא נמי א"א אצריבה.
כאניי ס"ל^ד דלרנא^ה

כיון דלמך יאשעמד עני' גט שחרור^א:
המפקיר עבדו יצא לחירות וא"צ גט שיחרור.
אין להקשות א"כ לשמואל למי לי שטרלא ענדד כעניי לימא ליה כנאפי מרי זיל כדלמרינן כפ"ק דקדושין (דף טו.) ושם) גבי עבד עבדו ומאי משני נמי הכס דענד עצרי גופו קניו אכתי יפקירוה דאפי' מלן דלרנך ענדד כעניי גט שיחרור היינו עבדי להחזיר בנת חורין אכל ענדד עבדי בלאו הכי מותר ב' להסם נקדושין (ג"א) (סס) לא קאמר אלא משום דס"ד דענד עצרי אין גופו קניו ולהכי פריך למי לי שטר דלואו לשון עמון שכותב כעטר כגון ליה את בן חורין הרי את לענמן יאמר לו בעל פה ומשני דגופו קניו ולא מהני הרי את לענמן שהוא לשון קנין או לשון ממילה בלא שטר וללואן לשונות לךך שטר אכל הפקר שמלך ולא מבעייה משני למילא הפקר אפי' בלא שטר:
ב"ל המשחרר עבדו עובר בעשה.
והא דלמך לקמן (דף מ.) כמי שאמר בשעת מתנתו פלונית שפחמי אל ישתעבדו ע"י ומסקינן דלי אמר לשון שיחרור כופין את היורשין לכמוז לה גט שיחרור^א וכן צירושלמי אמרי' צדיקא דלי אמר שחררו משחררין^ב הכס^ג כיון דאין מלוה לקיים אמרי' צדיקא דלי קרינן^ד לעולם כהס תענדו ומשום נתינת גט לחודיה ליכא איסור עשה וחלוו כדשרינן הכא משום מלוה דרעיס:
גופי

לרבו שני ומיהו אע"ג דאמר רבא ישתעבד לרבו שני אין רבו שני יכול לשחררו ולהחזירו בבת ישראל עד שיפיק רבו ראשון שחור השבאי ולא אלא למעשה דיו שיהא קני דמיס אבל קני האסור שיהא קנין שצריך שנ נשאר עבד רבו ראשון ומה שישא כמ"ר לישראל ולא יכול למכור לו לא קני דמיס אבל קני האסור אצל רבו ראשון נשאר וליכא אין כה לרבו שני לשחררו ולהחזירו בבת ישראל כ"א רבו ראשון ורבו ראשון נמי בלא רבו שני אינו מועיל שחור קנין דמיס אינו של אלא משחרר ראשון ושני אם רוצה מתיאיש ממנו ומפקידו ויהא מותר בברי ישראל. וכן נמי המוכר עבדו כעניי וכל העניני וכמור לישראל קנין האסור אצל רבו הראשון נשאר שהכעני לא קנה קנין האסור כי אם קנין דמיס ומה שקנה הוא יכול להקנות לישראל ולא יותר וליכא רבו ראשון צריך לשחררו ולהחזירו בבת ישראל ולא רבו שני בבת ישראל נשאר. וכן נמי אם מכור רבו ראשון לישראל למעשה דיו שקנין האסור נשאר אצלו שחרור ראשון מותר בן מתיאיש ולא שחרור השני אלא משחרר ראשון ומפקידו שן ואו הוא ב"ח גמור:
אמר רב שמונ בר אבא אמר רבי יוחנן עבד שברח מבית האסורין יצא לחירות ולא עוד אלא שכופין את רבו וכותב לו את חירות ופרקי' תנן כרש"ג אמרין אין כן ויכין ק"ל שותעבד ואמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן כל מקום ששנה רשבי' כמשנתנו הלכה כמחנה חורין מיער וציון ודאיה אחורנה שלמא

ומהדר אמר לך רב טעמא מני' משום דחוקה בורח שאני השתא לקטלא מכ' נפשיה אפולי נפשיה לגייסות: (ל) אמר אביי אי לאו דאמר בר יהודה כל המשחרר עבדו עובר במשחרר ביבנא אמר כי ר' יהודה מירושם איסורא:

עין משפט ונר מצוה

נבא א מ"א מ"א מהל' עבדים הלכה ג:
ב ג מ"י פ"ח טס הל' ד טו"ע פ"ד י"ד רס ספ"י טו:

בא ד מ"י טס פ"ח הל' ו דמג ע"ח ס"ט טו"ע י"ד סימן רסו ספ"ק טע:

פסקי ר"ד

שקנה את הכעניי למעשי דיוו שנאמר וגם מכני החושבים הגורים עמכם מהוה חקנו אתם קונים מהם ולא הם קונים מכס ולא הם קונים זה את זה לגופיה כשם שלא קניו את האה לו לטוליה כן לא יקנו זה את זה למעשה דיוו אמרת כעניי ישראל קנוה למעשה דיוו ברחוביו ונמכר לגר תרשבו או לעקר ששפחת רב גר זה הכעניי כעניי לא כ"ש: ואימא ה"מ דקני ליה

בכספא אבל בחוקה לא פי' בכעניי דקני ישראל דלפת מיהי ק"ו לכעניי בכספא מיידי אבל בחוקה נחנולו בכח מחבירי מי יומרן לן דקני לי' כגון זה עבד שששה דליקחו חשבאי בב' ובחוקה מישלאל מנלן דקני ליה למעשה דיוו אמר רב ספא עמון ומואב טהרו נסחורין פי' עמון ומואב היתה ארצם אסורה לישראל ורבעור שבא סחורין ונטלה מהם הותרה לישראל שקנאה סחורין בכח ובחוקה שנתאיאשו עמון ומואב ממנה וחוורו ישראל ולקחהו סחורין אלאמא כעניי קונה מחבירו בחוקה: אשכחן כעניי כעניי כעניי ישראל מנין שנאמר וישב ממונ שבי פי' מקריה ליה שבי ש"מ קנייה. ומכאן מוכיח שנכסי ישראל שאנסוס כענייס ונתיאשו הבבליים וקנאם ישראל אחר יהוה הם שלו ואין הראשון יכול להוציאם מיד השני ואפי' בדמים ור"כ לא מליגי רשבי"ג אלא בעבדים ובחוקה אבל בשאר נכסים מודה ואי ק' מאי קסבר רבא דאמר ישתעבד לרבו שני אצי"מ שיהא לאחור יאוש וזה כיון דייאש מניה מיהי רח"ל כאילו הפקירו ואי קסבר המפקיר עבדו יצא לחירות ואינו צריך שנ שחרור א"י (ראשון) אדוק בו היאן יכול רבו [שנן] לשעבדו ויהי רבו ראשון יכול לכמוז לו גט לשחררו להפקירו עבדו השובב בורא המפקיר עבדו ואינו עומד תחת שום ארס יצא לחירות אבל זה שנומדר ביד השבאי שקנאו בחוקה כדארמין אין כה בדינו לשחררו ולא מבעייה מהפקר בלאחר אלא אצי"ג דכתיב ליה גיטא דחירותא אינו יכול להוציא מחתחת רשות אחריס ונהי שהעוליה הפקירו ושחרורו שאס יכיר מיד השבאי שאין רבו הראשון יכול להחזיר בו אלא היה הוא משחרר אבל אם מכור שבי לישראל קנאו מיד השבאי למעשה דיו ואין כה לרבו ראשון להפקירו מחתחת רבו לא להפקיר ולא משחרור ויהי' אם מכר ראובן עבדו לשמעון למעשה דיוו שלא מכר לו אלא קנין הדמים וקנין האסור שייך לעצמו אינו יכול ראובן לשחררו ולהפקירו מחתחת רשותו ויהי' שפעמן ויחליקן ישתעבד

לרבו שני ומיהו אע"ג דאמר רבא ישתעבד לרבו שני אין רבו שני יכול לשחררו ולהחזירו בבת ישראל עד שיפיק רבו ראשון שחור השבאי ולא אלא למעשה דיו שיהא קני דמיס אבל קני האסור שיהא קנין שצריך שנ נשאר עבד רבו ראשון ומה שישא כמ"ר לישראל ולא יכול למכור לו לא קני דמיס אבל קני האסור אצל רבו ראשון נשאר וליכא אין כה לרבו שני לשחררו ולהחזירו בבת ישראל כ"א רבו ראשון ורבו ראשון נמי בלא רבו שני אינו מועיל שחור קנין דמיס אינו של אלא משחרר ראשון ושני אם רוצה מתיאיש ממנו ומפקידו ויהא מותר בברי ישראל. וכן נמי המוכר עבדו כעניי וכל העניני וכמור לישראל קנין האסור אצל רבו הראשון נשאר שהכעני לא קנה קנין האסור כי אם קנין דמיס ומה שקנה הוא יכול להקנות לישראל ולא יותר וליכא רבו ראשון צריך לשחררו ולהחזירו בבת ישראל ולא רבו שני בבת ישראל נשאר. וכן נמי אם מכור רבו ראשון לישראל למעשה דיו שקנין האסור נשאר אצלו שחרור ראשון מותר בן מתיאיש ולא שחרור השני אלא משחרר ראשון ומפקידו שן ואו הוא ב"ח גמור:
אמר רב שמונ בר אבא אמר רבי יוחנן עבד שברח מבית האסורין יצא לחירות ולא עוד אלא שכופין את רבו וכותב לו את חירות ופרקי' תנן כרש"ג אמרין אין כן ויכין ק"ל שותעבד ואמר רבה בר בר חנה א"ר יוחנן כל מקום ששנה רשבי' כמשנתנו הלכה כמחנה חורין מיער וציון ודאיה אחורנה שלמא

ומהדר אמר לך רב טעמא מני' משום דחוקה בורח שאני השתא לקטלא מכ' נפשיה אפולי נפשיה לגייסות: (ל) אמר אביי אי לאו דאמר בר יהודה כל המשחרר עבדו עובר במשחרר ביבנא אמר כי ר' יהודה מירושם איסורא:

^[1] והיא אמהתא דאילו כפומבדיתא דהוו תעמבדי כה כהנא אקוסא, אמר אביי ב"ל.

עין משפט
נר מצוה

כב א ב מיי (פ"ו) פ"ט
 מהל' ענדים הל' ו
 סמוג עשין פב טוש"ע י"ד
 ס' רסן עט' עט:
ג מיי (פ"ו) מהל' ענדים
 דין ו טוש"ע י"ד סימן רסו
 סעף עט:
גכ ד ה מיי שס פ"ח הל'
 יג סמוג עט טוש"ע
 י"ד ס' רסו סעף סד:
כד ו מיי פ"ו מהל'
 ערכין הל' יח:
כה ז מיי שס הל' יג סמוג
 עשין קלב:

וּמִסָּף תּוֹסֵפוֹת

- [illegible]

קמעבדא אינשי איסורא א
לחירות וצריך גט שחרור

השולח פרק רביעי גיטין

פ' בקועט שאינע ראיו למנוח ולא לצד"ה לדמי לא
 רב דהיה לו לומר דמי עבדי עלי ולא דמי למקדיש בהמה
 ש כיון דליכא למימר למיהוי עם קדוש קאמר ע"כ לדמי
 גדל אחר דמיה עלי הרי היא קדושה לימכר קאמר אבל
 מגופיה לשון קדושה לא

וכפו את רבה ועשאה בת חורין ^ו ואמר ר' נחמן בר יצחק * מנהגה הפקר נהגו בה הכי השתא התם לא לעבד חוץ ולא לזבן חורין חוץ הכא אפשר דמיחד לה לעבדיה ומגמר לה גופא אמר רב יהודה אמר שמואל * כל המשחרר עבד עובר בעשה שנאמר * לעולם בהם תעבדו מיתביז מעשההו ^ב אליעזר שנכנס בבית הכנסת ולא מצא עשרה ושחרר עבדו והשלימו לעשרה * מצוה שאני * ת"ר לעולם ^ג בהם תעבדו רשות דברי רבי ישמעאל ר"ע אומר * חובה ודילמא ר"א סבר לה כמאן דאמר רשות לא סלקא דעתך דתניא כהדיא רבי אליעזר אומר חובה אמר רבה ^ד כהני * תלת מילי נחתי בעלי בתים מנכסיהון דמפקי עבדיהו לחירותא ^ה ודסימרי נכסיהו בשבתא ודקבעי סעודתייהו בשבתא בעידן כי מדרשא דא"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן שתי משפחות היו בירושלים אחת קבעה סעודתא בשבתא ואחת קבעה סעודתא בערב שבת ושתיהן נעקרו אמר רבה אמר רב ^ו המקדיש עבדו יצא לחירות מאי טעמא נפיה לא קדיש לדמי לא קאמר דלחוי ^ז עם קדיש קאמר ורב יוסף אמר רב ^ח המקדיש עבדו יצא לחירות מ"ד מקדיש כ"ש המקדיש מאן דאמר מפקיר אבל מקדיש לא דלמא לדמי קאמר איבעיא להו צריך גט שיחרור או לא צריך ת"ש דאמר ^ט רב חייא בר אבין אמר רב אחד זה ואחד זה יצא לחירות ^י הצריך גט שיחרור אמר רבה ^{יא} ומותבינן אשמעתין המקדיש נכסיו והיו בהן עבדים יאין הגוזרים רשאי להוציאן לחירות אבל מוכרין אותן לאחרים ואחרים מוציאין אותן לחירות רבי אומר אומר אני ^{יב} אף הוא נותן דמי עצמו ויוצא מפני שהוא כמוכרו לו מתני' קא רמית עליה דרב ^{יג} רב תנא הוא ופליג ^{יד} ת"ש * כך כל חרם וגו' מאדם אלו יעבדו ושפחותיו הנכנעים הכא במאי עסקין דאמר לדמי אי הכי איך נמי דאמר ^{טו} לדימי א"ה אין הגוזרים רשאי להוציאן לחירות גוזרים מאי עבידתיהו ותו אבל מוכרין אותן לאחרים ואחרים מוציאין אותן לחירות אחרים מאי עבידתיהו ותו רבי אומר אומר אני אף הוא נותן דמי עצמו ויוצא מפני שהוא כמוכרו לו ואי לדמי מאי מפני שהוא כמוכרו לו תא שמע המקדיש עבדו עושה ואוכל שלא הקדיש אלא דמי

ו¹ אבל דרך מכירה ידעי כולי עלמא שמוכרין אותן בשוין:
הא

ממקדו קשיא לרב: דאמר לדמי. דמי עלי להקדש ולא חזיר עליי שם קדושה: אי הכי אי
 י: גזרינן מאי עידידיהו. מה רשות יש להן בעבד הלא אין להן על הבעלים אלא מעות. וא
 הוא קדוש לימכר (יורשתו) עלי נמכר ומקדשים קרקע ובהמה עומה מרחי כדיון דש
 וט לדמי חילה אגופו למיחיב בן חורין כדמיי' לה מתפסים ממיתים כדקדק הצי
 (א): הלכן על דקדק ממתי' פליגי: ולימכר דמי אמר ר' יהושע קדוש לא לשון שם קדוש
 וט מעשה דקדק הקדש: שלא הקדשם אלא דמי. ולא אמר אלא הכי הוא הקדש

בד. וכו' לחירות בחנם וכו' ואתו לזלויל בהקדשות וכו' [ו]בנכסיהם. רש"י א.

מסורת הש"ס

[illegible]

יורה אור השלם

תורה אור השלם

1. ונתחננתלם אתם
לנביאים אלהים ברשת
אחזקו עליכם ביום
תעבדו ובאחיכם בני
ישראל אשר באחיזו לא
תרחק בו דמקור;
2. כי עם קדוש אתה לך
אלהינו ויך בחר
לדלות לך לעם סקלה
מכל העמים אשר על
פני האדמה;
3. אך לא דרש אשר
יחם אשר לך מכל אשר
בו מאדם ובחמה
ובמשדה אחתו לא ימכר
ולא יגאל כל חרם קדש
קשים הוא לך;

ויקרא לו כח

גליון הש"ס

גמ' מנהג הפקר נהגו בה.
ע"י שבת דף ד ע"א תד"ה
וכי אמרינן: שם מצוה
שאני. ע"י פסחים דף עט
ע"א תוס' ד"ה אפי' ע"י
דפסח: שם ת"ש אך בל
חרם. ע"י ערכין דף כח
ע"א תד"ה דת"ר:

מוסף רש"י

וכן את רבה ועשרה
 מי חזרו. כי שחטא
 מומתת לעשא (בבבא
 מרגא דרבה נהגו ביה
 שטות, ולא היה מומתת
 ולאם אתה שמתת
 עמיה (קמ"ט) לפי שלא
 היה יכול לעשא אתה
 מפקדת. ומה ורשעים
 הן, לעקר כפי את
 להחריב (בבבא ט"ז)
 אומר חזב. שחטור
 להחריב (פסוק)
 ורומבזין שחטורין.
 על כל שפס על רבדי (קמ"ט)
 חלדיה (ט"ז)
 מושב (שמות ט"ז)
 אני אף אור נותן דבר
 עצמו ורשעים
 שחטורין ורשעים
 הם רשעים וקולג
 מיד סעד נהג
 מסיב. מפני שהורו
 במכוריו. לו עבד עמו
 (קמ"ט)

פסקי רי"ד

אמר רב יהודה כל
המשחרר עבדו עובר
בעשה שנאמר לעולם
בהם תעבדו כתנאי
לעולם בהם תעבדו

תים מנכסייהו דמפקי עבדיהו
א"ר יוחנן שתי משפחות היו
ומתא דהוא בפומבדיתא דהות
אמר רב המפקיר עבדו יצא
גד דכתיב ליה גיטא דחירותא:

